

ραθυροφύλλων και στέγης τὰ πλείστα στερούνται, εἰς δὲ τοὺς τοίχους τοιαῦτα ῥήγματα και ὅπαι ὑπάρχουσιν, ὥστε πανταχόθεν και ἡ βροχὴ και ὁ ψυχρὸς βορρᾶς και ὁ ἥλιος ἀνέτως προσβάλλουσι τῶν κτιρίων τὰ ἔνδον ».

« Ἀπὸ τῶν σχολείων ἀρχόμενοι λέγομεν, σημειοῦται ὁ ἐπιθεωρητὴς τῶν σχολείων τῶν ἐπαρχιῶν Δομοκοῦ και Φθιώτιδος κ. Ἐλευθ. Γ. Κούσης, ὅτι τούτων τινὰ μὲν θρανίων στεροῦνται, πολλὰ μελάνων πινάκων και ἀναγνώσεως και ἀριθμήσεως και γεωγραφικῶν, πολλῶν λείπουσιν αἱ ὕαλοι ἐκ τῶν παραθύρων, ἐνίων ὁ φωτισμὸς εἶνε ἀνεπαρκής, ἄλλα μελάνων πινάκων στερούμενα ἀναπληροῦσιν αὐτούς διὰ τῶν τοίχων, οἱ συνεχῆ μέλανα πίνακα ἀποτελοῦσιν οὐδέποτε, φαίνεται, ἀπὸ τῆς ἀνεγέρσεως αὐτῶν λευκανθέντες· τινῶν τὸ ἔδαφος εἶνε κατὰ τὸ ἡμισυ ἐπεστρωμένον, ἄλλα ἔχουσιν ἄνευ ὀροφῆς στέγην, ἄλλα στέγην τὴν βροχὴν μὴ στέγουσαν, και διὰ τὰς πολλὰς ὁπὰς ἀπαντῆ ἀνέμῳ ἀναπεπταμένην ἐνίων ἡ ὀροφὴ ἐκυρτώθη και ἐπαπειλεῖ πτώσιν και δυστυχήματα... ἄλλα διὰ τὴν παντοειδῆ ἀθλιότητα πρὸς ἀχρωῶνας μᾶλλον ἢ πρὸς Μουσῶν ἐνδιαιτήματα ὁμοιάζουσι ».

Ὁ δὲ κ. Ν. Χ. Καραβᾶς, ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν ἐπαρχιῶν Οἰτύλου και Γυθείου, οὕτως περιγράφει τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ταύταις διδασκῆρια· « Τοῦ καταστήματος (τοῦ σχολείου Μηλέας) ἡ στέγη εἶνε ἐτοιμόρροπος, τὸ πάτωμα εἰς πολλὰ μέρη ἐλεεινόν, μερικὰ παραθυρόφυλλα λείπουν, θρανίων οὐδὲ ἐν ὑπάρχει, ἡ δὲ θύρα εἶνε ἄνευ κλειθροῦ και εἰς τὸν μυχὸν τῆς αἰθούσης ὑπόσαθρὸς τις ἔδρα ».

« Τὸ κατώγειον τοῦ καταστήματος (τοῦ σχολείου Οἰτύλου) χρησιμεύει ὡς κτηνοστάσιον και ἐδῶ εἶνε οἱ πλυνοὶ τῶν γειτόνων ἡ ὄσμῃ ἡ ἐκ τῶν κοπρῶνων τοῦ κτηνοστασίου εἶνε φορτικὴ εἰς τὸν ἐπισκέπτην τοῦ σχολείου ἀναγκαζόμενον νὰ κλείη τὴν θύρα του· τὰ πλείστα τῶν παραθύρων ἐλλείπουσιν και τὸ κενὸν εἶνε συντετοιχισμένον διὰ λίθων ἄνευ κολλητικῆς ὕλης και ἀτάκτως ἐρριμμένων ».

« Τὸ κατάστημα (τοῦ σχολείου Κῦττας) εἶνε ἐλεεινόν τι οἶκημα, οὐτινος ἡ στέγη εἶνε σεσηπιῦα, ἀπειλοῦσα πτώσιν, μόλις και μετὰ βίας ὑποστηριζομένων τῶν σαθρῶν αὐτῆς δοκῶν δι' ἀντηρίδων θρηπιδέστων. Ἡ στέγη εἶνε πλακίνη και τὸ καταπίπτον τὸν χειμῶνα ὕδωρ πλημμυρεῖ τὴν αἰθούσαν τοῦ σχολείου καθιστῶν ἂν ὄχι ἀδύνατον, τοῦλάχιστον δύσκολον και ἰδίως κινδυνώδη διὰ τὴν υγείαν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐργασίας ».

Ἡ αὐτὴ τῶν περιγραφῶν μονοτονία· τὰς αὐτὰς σχεδὸν λέξεις μεταχειρίζονται πάντες, διότι τὸ αὐτὸ ἀπελπιστικὸν θέαμα προσβάλλει πάντων τὰ ὄμματα· ἐρείπια, δυσωδία, ἀκαθαρσία. Ἀπ'

ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλλάδος ἐν τοιαύταις τρωγλαῖς διαιτῶνται οἱ Ἑλληνοπαῖδες, ἐκεῖ μέσα διαμορφῶνται τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος!

Ἐπετα τὸ τέλος.

κ'.

Ἡ ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΑἰΣΘΗΜΑΤΩΝ

παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς.

Ἡ ἔκφρασις τῶν αἰσθημάτων παρὰ τοῖς διαφόροις λαοῖς τῆς γῆς, ποικίλλουσα ἐν πολλοῖς, δὲν παρουσιάζει μεγάλας διαφορὰς εἰς τὰ γενικώτατα. Πανταχοῦ γελῶσι και κλαίουσιν, πανταχοῦ θωπεύονται πρὸς ἔκφρασιν τοῦ ἔρωτος, πανταχοῦ δεικνύουσι τὴν πυγμὴν ἢ ἐξάγουσι τὴν γλῶσσαν πρὸς μαρτυρίαν μίτους ἢ περιφρονήσεως. Μόνον ἐν ταῖς λεπτοτερίαις ἀναφαίνονται αἱ διαφοραί.

Βασιλεὺς τις τῆς νέας Ζηλανδίας ὠλόλυξεν ὡς παιδίον διότι τῷ εἶχον ῥίψη ἄλευρον ἐπὶ τῶν ἑορτασίμων ἐνδυμάτων του. Ὁ Δάρβιν εἶδεν ἕνα Φουέγιον, ἀπολέσαντα τὸν ἀδελφόν του, ὅστις ἐξέβαλε μεγάλας κραυγὰς ἄλγους, εἶτα δ' αἰφνης ἐξερρήγνυτο εἰς γέλωτα πρὸ τοῦ ἐλάχιστου πράγματος, ὅπερ ἐκίνησε τὴν προσοχὴν του. Οἱ Ἄγγλοι εἶνε ἴσως ἐκ πάντων τῶν Εὐρωπαίων οἱ ὀλιγώτερον κλαίοντες, καθ' ὃ αἰσχυρόμενοι νὰ χύνουσι δάκρυα. Ὁ Wyatt Gill εἶδε νέαν Αὐστραλήν, ἣτις ἐθρήνησε τὸν θάνατον τοῦ πατρός, τύπτουσα βιαίως τὸ στήθος και τὰς παρεῖας διὰ τῶν συνεσφιγμένων πυγμῶν της.

Ἀναμφίβολον ὅτι πάντες οἱ κάτοικοι τῆς γῆς γελῶσιν, και ὅτι ὅταν γελῶσιν ὑπερβαλόντως, χύνουσι δάκρυα. Ἡ μὴ ὑπὸ τοῦ γέλωτος συνοδευομένη χαρὰ ἐπίσης ἐκφράζεται μυριοτρόπως. Παρατηρήθη ὅτι ἐν παρομοίᾳ περιστάσει εὐρύνονται και λάμπουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ παρὰ τοῖς Αὐστραλοῖς, τοῖς Ἰνδοῖς, τοῖς Μάοροι και τοῖς Δαυάκαις. Παρὰ τισι κατωτέραις λαοῖς ἡ ἡδονὴ ἐκφράζεται διὰ γαστρονομικῶν συναισθησέων. Οὕτως οἱ Μαῦροι τοῦ ἄνω Νείλου τρίβουσι τὴν κοιλίαν των ὁσάκις βλέπουσιν ὠραῖα ὕαλουργήματα, και οἱ Αὐστραλοὶ κάμνουσιν ὡς νὰ μασῶσιν, ὅταν θεῶνται ἵππους, βουὸς και κύνες. Οἱ Γροελανδοὶ, ὅταν ὁμιλῶσι περὶ πράγματος τὸ ὁποῖον τοῖς προξενεῖ εὐχαρίστησιν, εἰσπνέουσι τὸν ἀέρα μετ' ἰδιάζοντος ψόφου, ὡς ἂν κατέπινον καλὸν τι τεμάχιον. Ἡμεῖς οἱ ἀνήκοντες εἰς ἀνεπτυγμένην φυλὴν και καταγελῶντες τῆς ὑποδεεστερας ταύτης μιμητικῆς, δὲν δυναμέθα ἐν τούτοις νὰ διαψεύσωμεν ὅτι ἐνίοτε βλέποντες ὠραῖαν γυναῖκα, προσλαμβάνομεν ἦθος ὡς ἂν ἐγευόμεθα ἐκλεκτοῦ τινος πράγματος.

Οἱ Αὐστραλοὶ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν περιηγη-

τοῦ τινος, ἐμαρτύρουν τὴν χαρὰν των γελῶντες, φέροντες τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πλήτοντες τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμβοάνης (Amboine), συνδιαλεγόμενοι μετὰ τοῦ αὐτοῦ περιηγητοῦ, ἐνεψυχούνητο παραδόξως, ὅταν ὠμίλουν περὶ τινος νέας γυναικός, καὶ φρικωδῶς ἐμόρφαζον παραμορφῶντες ἅπαν τὸ πρόσωπον ὡσάντι ἐπρόκειτο νὰ ἀναφέρωσι περὶ γραικῆς τινός.

Ὁ Δάρβιν μᾶς διαβεβαίωσεν ὅτι εἶνε ἄγνωστον τὸ φίλημα παρὰ τοῖς Φουεγίοις, τοῖς Μάρρσι, τοῖς Ταϊτίοις, τοῖς Παπούαις, τοῖς Αὐστραλοῖς, τοῖς Σομαλοῖς τῆς Ἀφρικῆς καὶ τοῖς Ἑσκιμώοις. Ἄλλ' ὁ Wyatt Gill εἶδε Παπούας νὰ φιλῶνται, νὰ περιπτύσσονται καὶ ἀμύσσονται διὰ τῶν ὀνύχων εἰς σημεῖον ἀγάπης.

Περιηγητῆς τις ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς ἕνα Αὐστράλον, ὅστις ἔδωκε καὶ τὴν ἰδικήν του μειδιῶν καὶ ὑποκλινόμενος, ἐν ᾧ ταυτοχρόνως ἐγείρων τὸν ἀριστερὸν πόδα ἔφερε πρὸς τὰ ὀπίσω, καθ' ὅσον ἐκλινε τὸ σῶμά του. Ὁ αὐτὸς περιηγητῆς εἶδεν ἰθαγενεῖς τῶν Νήσων τῶν Φίλων φιλουμένους διὰ τοῦ ἄκρου τῆς ῥινός. Τὸ φίλημα τῆς ῥινός ἀπαντᾷ παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς Μαλαίοις· οἱ Ἀνναμίται συμπληροῦσι τὸ φίλημα των δι' εἶδους τινός χρεμετισμοῦ.

Ἐν Πολυνησίᾳ οἱ χαιρετισμοὶ εἶνε λίαν φιλόφρονες καὶ συνοδεύονται ὑπὸ ποιητικῶν φράσεων. Ἀποχαιρετίζοντες ἀλλήλους ἐν Σαμόα λέγουσι: *Καλὸν ὕπνον*, καὶ τοῦτο εἰς οἰανδήποτε ὥραν, διότι διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τὸ κοιμᾶσθαι εἶνε τὸ ἰδεώδες τῆς εὐδαιμονίας.

Τὸ μῖσος, ἡ ὀργή, ἡ περιφρόνησις, ἐκφράζονται σχεδὸν ὁμοίως παρὰ πάσαις ταῖς χώραις. Ὁ Δάρβιν ἀποδεικνύει τοῦτο διὰ παραδειγμάτων ἐκ τῶν μᾶλλον διαφόρων φυλῶν. Οὕτως οἱ ἰθαγενεῖς νήσων τινῶν τῆς Πολυνησίας ἐκφράζουσι τὴν ὀργὴν ὑψοῦντες τὸ ἄνω χεῖλος καὶ δεικνύοντες συνεσφιγμένους τοὺς ὀδόντας, συνοφρουόμενοι, ταπεινοῦντες τὴν κεφαλὴν καὶ στρέφοντες ταύτην πρὸς τὸ ἐξεγεῖρον τὴν ὀργὴν των ἀντικείμενον.

Οἱ Μονβουττοὶ ἐκφράζουσι τὸ θάμβος ἀνοίγοντες ὑπερμέτρως τὸ στόμα καὶ καλύπτοντες αὐτὸ διὰ τῆς χειρός των ἀνοικτῆς. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου οἱ ἰθαγενεῖς τῆς βορείου Ἀμερικῆς ἐκφράζουσι τὴν ἐκπλήξιν.

Ἦν ἕκ των ἀπωτάτων αὐτῶν φύλων μεταβῶμεν εἰς τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς, οὓς κάλλιον γινώσκωμεν, θέλομεν ἐπίσης εὑρεῖ ἀξιοσημειώτους διαφορὰς ἐν τῇ ἐκφράσει τῆς αὐτῆς συγκινήσεως.

Ἐκαστος ἡμῶν ἐξ ἰδίας πείρας γινώσκει πόσον ὁ τρόπος τῆς ἐκδηλώσεως διαφόρων αἰσθημάτων διαφέρει παρὰ τοῖς Γάλλοις, τοῖς Ἀγγλοῖς, τοῖς Ἰσπανοῖς. Ἀλλὰ λίαν δυσχερὴς εἶνε ἡ διάκρισις καὶ περιγραφή των διαφορῶν αὐτῶν.

Ἡ ἐκδήλωσις των αἰσθημάτων παρὰ τοῖς δια-

φόροις λαοῖς χρωματίζεται πρὸ παντός διὰ των μᾶλλον ἐξεχόντων φυσικῶν αὐτῶν χαρακτήρων.

Ἡ λατρεία καὶ ὁ διάπυρος ἔρωσ τοῦ ὠραίου εἶνε ἀρεταὶ ἀνήκουσαι εἰς ἡμᾶς· μετ' αἰσχύνης ἀναλογιζόμεθα ὅτι ἐπὶ αἰῶνας ἠναγκαζόμεθα νὰ ὑπακούωμεν εἰς μικροὺς λαϊκοὺς καὶ μεγάλους βασιφόρους τυράννους. Ἐκάστη ἐπαρχία τῆς Ἰταλίας κατέχει ἴδιον τρόπον ἐν τῇ ἐκφράσει των συγκινήσεων. Ἡ μιμητικὴ τῶν Γάλλων εἶνε διαχυτικὴ, ὀρηκτικὴ καὶ φαεινὰ· ἡ τῶν Ἀγγλων ὑπερήφανος καὶ τραχεῖα, ἡ τῶν Γερμανῶν βαρεῖα, εὐμενὴς, καὶ πάντοτε ἄχαρις. Οἱ Ἰσπανοὶ καὶ οἱ Πορτογάλλοι ὀλίγων χειρονομιῶν χρῆσιν ποιοῦνται· τὸ πρόσωπόν των τηροῦσιν ἀπαθές, συνεπεία ἀσιατικῆς ἐπιδράσεως κατὰ τι, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἵνα μὴ ριψοκινδυνεύσωσι τὴν ἰδαλγικὴν αὐτῶν ἀξιοπρέπειαν. Πολλοὶ των σλαβικῶν λαῶν δὲν παρατηροῦσι κατὰ πρόσωπον, καὶ ἔχουσι δολιωτάτην μιμητικὴν. Ἐν ὅλῃ τῇ Εὐρώπῃ οἱ Ἰουδαῖοι ἐκτελοῦσι τὰ αἰσθημάτων αὐτῶν κατὰ τρόπον στενόχωρον καὶ δειλόν· δι' ἐκάστης κινήσεως αὐτῶν φαίνονται ὡς νὰ ζητῶσι συγγνώμην εὐρισκόμενοι ἐν τῷ κόσμῳ φαίνονται πάντοτε ἔτοιμοι νὰ ὑπεκφυγῶσιν, ὡς γάτοι, οἷτινες περιστρέφοντες ἀνησύχους ὀφθαλμοὺς, κυττάζουσι πῶς νὰ διαφυγῶσιν κάτωθεν θύρας ἢ ἄνωθεν τείχους τινός. Δι' αὐτὸ δὲν πταίει ἡ ἑβραϊκὴ φυλὴ, ἀλλ' ἡμεῖς οἷτινες ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας κατεδιώξαμεν αὐτὴν μετὰ τόσῳ εὐαγγελικῆς συμπαθείας.

Ἐν συνόλῳ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὑπάρχει ἐν Εὐρώπῃ ἐκδήλωσις αἰσθημάτων διαχυτικὴ καὶ συγκεντρωτικὴ. Ἡ πρώτη εὐρίσκεται παρὰ τοῖς Ἰταλοῖς, τοῖς Γάλλοις, τοῖς Σλάβοις, τοῖς Ρώσσοις, καὶ ἡ δευτέρα παρὰ τοῖς Γερμανοῖς, τοῖς Σκανδιναβοῖς, τοῖς Ἰσπανοῖς. Δύναται τις ἐπίσης νὰ εἴπῃ ὅτι ὑπάρχει ὠραία καὶ πλήρης χάριτος ἐκδήλωσις αἰσθημάτων, ἡ τῶν ἑλληνολατινικῆς καταγωγῆς φυλῶν, καὶ ἑτέρα τραχεῖα, ἐπιτετηθευμένη, ἄνευ ἀφελείας, ὡς ἡ τῶν Γερμανῶν, τῶν Ἀγγλων, καὶ τῶν Σκανδιναυῶν.

Μετὰφρασις.

Τὸ ποσὸν των ἐν Ἀγγλίᾳ τηλεγραφικῶν ἀποστολῶν καταπληκτικὴν αὔξησιν ἔλαβε κατὰ τὰ δώδεκα τελευταῖα ἔτη. Κατὰ τὸ 1871 ἡ ἐπαρχία τῆς κυρίως Ἀγγλίας ἀπέστειλε 5,300,000 τηλεγραφημάτων, τὸ Λονδῖνον 2,900,000 ἡ Σκωτία 1,000,000 καὶ ἡ Ἰρλανδία 606,000. Κατὰ τὸ 1883—1884 ἡ κυρίως Ἀγγλίς ἀπέστειλε 15,000,000, τὸ Λονδῖνον 12,700,000, ἡ Σκωτία 3,300,000, ἡ Ἰρλανδία 2,000,000 ἢτοι 32,000,000 τηλεγραφημάτων ἀπέναντι 9 ἑκατομμυρίων κατὰ τὸ 1871. Αἱ εἰσπράξεις των τηλεγραφικῶν γραμμῶν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπὸ τῆς 1 Ἀπριλίου μέχρι τῆς 31 τοῦ παρελθόντος Μαΐου ἀνέρχονται εἰς 7 ἑκατομμύρια δραχμῶν.